

บทความแปล

--> โนลา กาเบียร์ - เขียน *
เชษฐา พวงหัตถ์ - แปลและเรียบเรียง

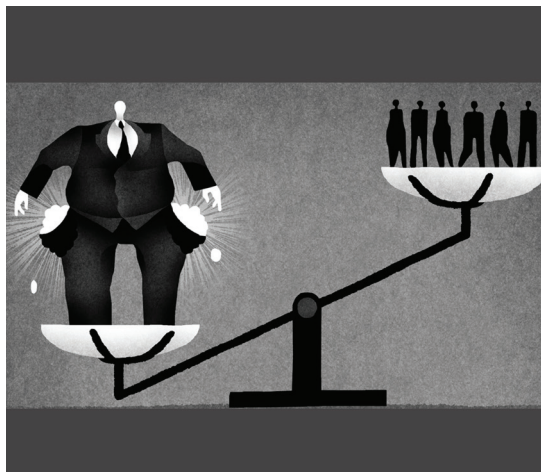
‘ไม่ปล่อยให้ใครอยู่รังเกียจ’: การท้าทายความเหลื่อมล้ำ ในมิติต่างๆ ที่ตัดข้ามกัน

ข้อเขียนนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับรูปแบบต่างๆ ของความเหลื่อมล้ำที่ปรากฏให้เห็นมาอย่างต่อเนื่องอันเป็นผลจากการกีดกันทางเศรษฐกิจตัดข้ามกับการเลือกปฏิบัติที่วางพื้นฐานอยู่บนอัตลักษณ์และความเสียเปรียบเชิงพื้นที่ กลุ่มต่างๆ ซึ่งมีตำแหน่งแห่งที่อยู่ที่การตัดข้ามเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะตกอยู่ในสภาพเลวร้ายมากกว่าพวกคนจนส่วนที่เหลือในสังคมเหล่านั้น ทั้งในมิติที่หลากหลายของความยากจน รวมถึงตลอดถึงเสียงและอิทธิพลของพวกเขาในกระบวนการทางการเมือง แนวพินิจแบบเก่าที่ศึกษาเรื่องการลดความยากจนส่วนใหญ่ไม่ได้พูดถึงเรื่องของความเหลื่อมล้ำเหล่านี้ ผู้เขียนนำเสนอหลักการพื้นฐานจำนวนหนึ่งซึ่งสามารถนำไปสู่การกำหนดรูปแบบที่สามารถนำไปลงมือปฏิบัติได้มากขึ้นในการแปรเปลี่ยนสภาพสังคม

การสร้างกรอบความคิดของมิติต่างๆ ที่ตัดข้ามกันของความเหลื่อมล้ำ

หลักการสำคัญอันหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) หรือ SDGs ก็คือ ‘ไม่ปล่อยให้ใครอยู่ร้งท้าย’ (‘to leave no one behind’) ซึ่งหมายความว่า ไม่มีเป้าหมายใดที่ได้รับการพิจารณาว่าประสบความสำเร็จถ้าหากเป้าหมายนั้นไม่ตอบสนองต่อทุกๆ คน กล่าวให้เฉพาะเจาะจงมากขึ้นก็คือว่า เป้าหมายที่ 10 ของ SDG ถือเป็นพันธะผูกมัดให้ประชาคมระหว่างประเทศต้องดำเนินการลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ รวมตลอดถึงให้สนับสนุน ‘การโอบอุ้มทุกคนทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง’ พันธกรณีเหล่านี้ไม่น่าจะเป็นจริงเป็นจิงขึ้นมาได้โดยปราศจากนโยบายทั้งหลายซึ่งให้หลักประกันว่าในบรรดาคนยากจนที่ถูกกีดแยกออกไปทางสังคมซึ่งคนเหล่านี้เป็นกลุ่มคนที่เข้าถึงได้ลำบากที่สุดนั้น เป็นส่วนสำคัญของกลุ่มเป้าหมายในการแปรเปลี่ยนสภาพของ SDGs จุดเน้นของความเหลื่อมล้ำในมิติต่างๆ ที่ตัดข้ามกันในข้อเขียนนี้ก็คือการหาทางสร้างความกระจ่างชัดให้กับลักษณะของการท้าทายอันนี้¹

ความเหลื่อมล้ำได้ถูกนำไปสร้างเป็นกรอบความคิดได้จำนวนหนึ่ง แนวพินิจที่ครอบงำในเศรษฐศาสตร์วางพื้นฐานอยู่บนการจัดลำดับบรรดาปัจเจกบุคคล (หรือครัวเรือนแต่ละครัวเรือน) โดยใช้เกณฑ์รายได้หรือความมั่งคั่งเพื่อทำความเข้าใจว่าอะไรคือสิ่งที่เรียกว่า ‘ความเหลื่อมล้ำในแนวดิ่ง’ (‘vertical’ inequalities)

แนวพินิจอันที่สองเป็นเรื่องของการวิเคราะห์การเลือกปฏิบัติทางสังคม จุดเน้นในที่นี้ก็คือการเลือกปฏิบัติบนพื้นฐานของอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นในระดับกลุ่มมากกว่าระดับปัจเจกบุคคล ความเหลื่อมล้ำใน ‘แนวนอน’ (‘horizontal’ inequalities) เหล่านี้ตัดข้ามการกระจายรายได้และความมั่งคั่งและเป็นผลผลิตของลำดับชั้นสูงต่ำทั้งหลายในสังคมซึ่งเป็นตัวกำหนดว่าคนบางกลุ่มมีความดีกว่าคนกลุ่มอื่นๆ โดยผ่านการลดทอนคุณค่าของอัตลักษณ์ทางสังคมที่คนเหล่านี้มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด

ขณะที่อัตลักษณ์ทั้งหลายที่เป็นปัญหานั้นมีอยู่หลายรูปแบบที่ไม่เหมือนกันในสังคมที่แตกต่างกัน รูปแบบของความเสียเปรียบที่วางอยู่บนฐานของกลุ่มที่มีมานานแล้วและยังคงปรากฏอยู่นั้น มีความเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ที่มีติดตัวมาตั้งแต่เกิด อย่างเช่นเชื้อชาติ วรณะ และชาติพันธุ์

ความเหลื่อมล้ำทางเพศสถานะตัดข้ามรูปแบบอื่นๆ ทั้งหมดของความเหลื่อมล้ำ ด้วยเหตุนี้ภายในกลุ่มต่างๆ ทางสังคม-เศรษฐกิจส่วนใหญ่ พวกผู้หญิงและเด็กผู้หญิงได้ถูกกำหนดให้มีสถานะเป็นรองพวกผู้ชาย สิ่งที่ไม่เหมือนกับกลุ่มต่างๆ ที่ถูกทำให้ตกเป็นรองทางด้านสังคมก็คือผู้หญิงและเด็กผู้หญิงได้รับการแบ่งปันปันส่วนอย่างค่อนข้างเหมือนกันแม้จะอยู่ในชนชั้นทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ดังนั้นเพศสถานะโดยตัวมันเองจึงไม่ได้เป็นตัวชี้วัดของการถูกกีดกัน อย่างไรก็ตาม การทับซ้อนกันระหว่างเพศสถานะและ

**สังคมทั้งหลายที่มีความแตกต่างหลากหลายทางสังคม
ไม่จำเป็นต้องเป็นสังคมที่มีการแตกแยกกันทางสังคม
แต่สังคมเหล่านี้โดยตัวมันเองแล้ว ความแตกต่างบนพื้นฐานของกลุ่ม
สามารถตอกย้ำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ การกีดแยก
และความขัดแย้งเมื่อเผชิญกับการกีดแยกอย่างเป็นระบบ**

รูปแบบอื่นๆ ของความเหลื่อมล้ำโดยทั่วไปแล้ว เป็นตัวกำหนดกำหนดให้ผู้หญิงและเด็กผู้หญิงจากกลุ่มต่างๆ ที่ยากจนและถูกทำให้อยู่ชายขอบของสังคมที่มีสถานะของการเสียเปรียบมากที่สุด ในสังคมของตน

ประการสุดท้าย มีความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีผลกระทบต่อกลุ่มต่างๆ ที่ยากจนและถูกทำให้อยู่ชายขอบของสังคมในขอบเขตที่ไม่มีความเป็นสัดส่วน ในพื้นที่ชนบท ความเหลื่อมล้ำเหล่านี้อาจจะมีผลเชื่อมโยงกับตำแหน่งแห่งที่ที่อยู่ห่างไกลหรือลักษณะของภูมิประเทศซึ่งทำให้เป็นปัญหาในเชิงกายภาพสำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทางสังคม-เศรษฐกิจในระดับที่ครอบคลุมกว้างขวางกว่า ในพื้นที่เมื่อนั้นความเหลื่อมล้ำเหล่านี้จะมีความเชื่อมโยงกับบรรดาผู้คนที่อยู่ในละแวกเดียวกันที่มีฐานะยากจนซึ่งได้รับการปฏิบัติที่ย่ำแย่จากโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการทางสังคม รวมตลอดถึงมีการปรากฏตัวของความรุนแรงระดับสูง อาชญากรรม และการพึ่งพิงยาเสพติด

การสร้างกรอบคิดสำหรับความเหลื่อมล้ำแนวตั้ง ความเหลื่อมล้ำแนวนอน และความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่เหล่านี้ อธิบายให้เห็นวิถีทางที่แตกต่างกันซึ่งความเหลื่อมล้ำทั้งหลายปรากฏให้เห็นในสังคม เมื่อ

ความเหลื่อมล้ำเหล่านี้ทับซ้อนกัน ก็จะทำให้เกิดการตัดข้ามกันมากกว่าที่จะเป็นแค่เพียงตัวแบบอันหนึ่งของความเหลื่อมล้ำที่มีลักษณะสังคมเท่านั้น โดยที่ความเหลื่อมล้ำแต่ละมิติได้ผนวกรวมกันและทำให้ความเหลื่อมล้ำมิติอื่นๆ มีความรุนแรงขึ้น ประเด็นนี้ช่วยอธิบายว่าทำไมกลุ่มคนบางกลุ่มในสังคมได้ถูกทอดทิ้งให้อยู่รังทำย หรือถูกปล่อยปละละเลยไม่ให้มีส่วนในความก้าวหน้าของสังคมในระดับกว้าง การให้ความสนใจกับความเหลื่อมล้ำหลายมิติที่ตัดข้ามกันกระตุ้นเราในการให้ความสนใจกับผู้คนซึ่งความเสียเปรียบทางเศรษฐกิจของพวกเขาได้ถูกทำให้เข้มข้นมากขึ้นจากการถูกเลือกปฏิบัติที่พวกเขาเผชิญอยู่บนพื้นฐานของอัตลักษณ์ของพวกเขา รวมตลอดถึงจากการกระจุกตัวของพวกเขาในพื้นที่ได้รับความสำคัญน้อยที่สุดในสังคม

ด้วยเหตุนี้เราจึงพบว่าแม้แต่เมื่อความยากจนลดลง แต่การคงอยู่ของความเหลื่อมล้ำในมิติต่างๆ ที่ตัดข้ามกันนี้ก็หมายความว่าความยากจนลดลงของความเหลื่อมล้ำเกิดขึ้นกับบางกลุ่มมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ตัวอย่างเช่น ในประเทศอินเดีย ความเหลื่อมล้ำได้ลดลง 40% ในช่วง ค.ศ. 1983-2004/05 สำหรับประชากรทั้งหมด แต่ความเหลื่อมล้ำกลับลดลงแค่ 31% สำหรับกลุ่มคนพื้นเมืองดั้งเดิม และ 35% สำหรับคนวรรณะที่ถูกกดขี่/กดทับ (จัณฑาล) จนนำ

ไปสู่การขยายวงกว้างออกไปของความเหลื่อมล้ำ ตลอดช่วงเวลาดังกล่าว ในประเทศเนปาล การลดลงของความเหลื่อมล้ำทั้งหมดในช่วง ค.ศ. 1995-2003 มีความผันแปรจาก 46% สำหรับพวกคนวรรณะพราหมณ์/พวกเชตริ (Brahmin/Chhetri) ถึง 21% ในกลุ่มคนที่ถูกกดขี่/กดทับ (จันทาล) และ 10% ในกลุ่มคนพื้นเมืองดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ตามเนินเขาในประเทศแอฟริกาใต้ ขณะที่รายได้ต่อหัวของประชากรได้เพิ่มสูงขึ้นสำหรับคนทุกกลุ่มในช่วง ค.ศ. 1917-2008 แต่ก็เป็นการเพิ่มสูงขึ้นสำหรับคนผิวขาวจากค่าเฉลี่ย ZAR 13,069² (ณ ค่าคงที่ที่มีค่า 2,000) ถึง ZAR 75,297 ขณะที่รายได้เฉลี่ยของคนแอฟริกันผิวดำเพิ่มสูงขึ้นจาก 9% ของรายได้ของคนผิวขาวเป็น 13% ในประเทศไนจีเรีย รัฐต่างๆ ทางตอนเหนือโดยเฉพาะรัฐฮาอุซา-ฟูลานี (Hausa-Fulani) ได้รายงานความยากจนว่าอยู่ที่ระดับมากกว่า 70% ขณะที่รัฐต่างๆ ทางตอนใต้โดยเฉพาะรัฐโยรูบา (Yoruba) ได้รายงานความยากจนว่าอยู่ที่ระดับ 30% หรือน้อยกว่านั้น

ในลาตินอเมริกา รูปแบบของความยากจนที่อยู่ระดับกลางและระดับสุดโต่งได้ลดลงตั้งแต่คริสต์ทศวรรษ 1990 แต่ทั้งสองรูปแบบของความยากจน

ก็ยังคงอยู่ในระดับที่สูงกว่าอย่างเห็นได้ชัดสำหรับบรรดาชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และทางเชื้อชาติในทุกๆ ประเทศซึ่งมีการแยกย่อยประเภทของข้อมูลด้วยเหตุนี้ พวกคนผิวขาวมีจำนวน 88% ของคนที่ร่ำรวยที่สุดจำนวน 1% ของประชากรในประเทศบราซิลในปี ค.ศ. 2005 และ 27% ของคนที่ยากจนที่สุดจำนวน 10% ขณะที่บรรดาผู้ที่มีเชื้อสายมาจากพวกแอฟริกันมีจำนวน 1% ของคนที่ร่ำรวยที่สุดจำนวน 1% และมีจำนวน 74% ของคนที่ยากจนที่สุดจำนวน 10%

เพศสถานะตามที่ได้กล่าวถึงข้างต้นนั้น ทำให้ความเสียเปรียบอันเกิดจากความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และอัตลักษณ์ทางสังคมมีรุนแรงมากขึ้น ดังตัวอย่างเช่น เหตุการณ์คนงานที่ได้รับ 'ค่าจ้างในระดับที่ถือว่ายากจน' ในประเทศโบลิเวียได้เพิ่มจำนวนขึ้นจาก 50% ของผู้ชายที่ไม่ใช่คนพื้นเมืองดั้งเดิม และจาก 55% ของผู้หญิงที่ไม่ใช่คนพื้นเมืองดั้งเดิม เป็น 80% ของผู้ชายที่เป็นคนพื้นเมืองดั้งเดิม และ 86% ของผู้หญิงที่เป็นคนพื้นเมืองดั้งเดิม ในประเทศบราซิล เหตุการณ์ของค่าจ้างในระดับที่ถือว่ายากจนได้เพิ่มจำนวนขึ้นจาก 35% ของผู้ชายผิวขาว และจาก 43% ของผู้หญิงผิวขาว เป็น 60% ของผู้ชายชาวบราซิลเชื้อสายแอฟริกัน และ 67% ผู้หญิงชาวบราซิลเชื้อสายแอฟริกัน รูปแบบทำนองเดียวกันได้รับการรายงานว่าเกิดขึ้นในประเทศเปรูและประเทศกัวเตมาลา ซึ่งมีข้อมูลที่พร้อมให้นำมาเปรียบเทียบกันได้ (Duryea and Genoni, 2004) ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องความยากจนสำหรับ ค.ศ. 1993 ค.ศ. 2000 และ ค.ศ. 2008 ในประเทศแอฟริกาใต้ แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและการมีส่วนร่วมในความยากจนอยู่ในระดับสูงกว่าสำหรับคนแอฟริกันผิวดำในฐานะกลุ่มเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นๆ ของประชากร และแสดงให้เห็นว่าในบรรดาชาวแอฟริกัน ทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

และการมีส่วนร่วมในความยากจนนั้นอยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่องสำหรับพวกผู้หญิงเมื่อเทียบกับพวกผู้ชาย

กลุ่มต่างๆ ที่มีตำแหน่งแห่งที่อยู่ตรงจุดตัดข้ามกันของมิติต่างๆ ของความเหลื่อมล้ำน่าจะถูกทำให้เสียเปรียบในส่วนที่สัมพันธ์กับการวัดอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการถูกกีดกัน การศึกษาของพวกเขายู่ในระดับที่ต่ำกว่า การตายของทารกและเด็กมีอัตราที่สูงกว่า และคนเหล่านี้ได้รับการให้บริการทางสังคมที่ด้อยกว่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นอุปสรรคต่างๆ ของพื้นที่ซึ่งพวกเขาอาศัยอยู่ รวมตลอดถึงการเลือกปฏิบัติที่ปรากฏอยู่ในการตัดสินใจเชิงนโยบายและการให้บริการของตลาด

เมื่อมิติต่างๆ ของความเหลื่อมล้ำที่ตัดข้ามกันได้ถูกผลิตซ้ำในการใช้อำนาจทางการเมืองและในการเข้าถึงสถาบันสาธารณะ สิ่งเหล่านี้บั่นทอนความมั่นใจของบรรดากลุ่มที่เสียเปรียบที่มีต่อความสามารถของรัฐบาลในการปกครองอย่างเที่ยงธรรม กลุ่มที่ถูกกีดกันทางสังคมมักเป็นพวกคนกลุ่มน้อย และแทบไม่มีแรงจูงใจสำหรับบรรดาพรรคการเมืองที่จะนำเอาผลประโยชน์ของคนพวกนี้มาพิจารณา

ความขัดแย้ง ความรุนแรงของกลุ่ม การก่อจลาจล และสงครามกลางเมืองซึ่งปรากฏในงานเขียนทั้งหลายเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำในแวนอนนั้นสามารถถูกมองได้ว่าเป็นเสมือนผลที่ 'ส่งเสียงดังออกมา' ของการกีดกันทางสังคม แต่ก็ยังมีผลที่ตามมาแต่กลับเป็น 'เสียงเงียบ' และยังคงมีอยู่ต่อไปจากการถูกปฏิเสธมิให้มีเสียงในกิจการต่างๆ ของชุมชนของตน และจากการถูกมองข้ามในการให้บริการขั้นพื้นฐานและการคุ้มครองทางสังคม กลุ่มต่างๆ เหล่านี้มักจะถูกมองว่ามีลักษณะของการก่ออาชญากรรมในอัตราสูง การติดสุราเรื้อรัง รวมตลอดถึงรูปแบบอื่นๆ ของการเสพติด ความรุนแรง ความ

ซึมเศร้า และความแปลกแยก พฤติกรรมดังกล่าวเขาจะก่อกระบวนการประชาธิปไตย และนำไปสู่การผลิตซ้ำสังคมที่แบ่งแยกและแตกเป็นเสี่ยงๆ ตลอดเวลา

รัฐที่ตอบสนองและพลเมืองที่กระตือรือร้น

ลักษณะที่ตัดข้ามกันของมิติต่างๆ ของความเหลื่อมล้ำที่ถกเถียงกันนี้ทำให้เห็นชัดว่าความเหลื่อมล้ำเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการจัดการด้วยแนวทางที่แตกต่างกันจำนวนหนึ่งซึ่งได้แก่ การเมือง เศรษฐกิจ พื้นที่ และวัฒนธรรม ขณะที่สถาบันที่แตกต่างกันในสังคมทั้งหมดสามารถเข้ามามีบทบาท แต่บทบาทของรัฐก็ยังคงเป็นหลักเนื่องจากรัฐเป็นสถาบันอันเดียวที่ได้รับมอบอำนาจให้ทำหน้าที่ตอบสนองต่อข้อเรียกร้องต่างๆ ของพลเมืองทุกคน ขณะเดียวกัน ไม่ใช่ว่ารัฐทุกๆ รัฐจะสามารถตอบสนองต่อข้อเรียกร้องได้เสมอไปหรือได้อย่างเท่าเทียมกัน

พลเมืองทั้งหลายก็เป็นส่วนสำคัญที่มีบทบาทในการสร้างแรงกดดันให้รัฐบาลของตนมีความรับผิดชอบ ความเหลื่อมล้ำมิติต่างๆ ที่ตัดข้ามกันน่าจะเป็นไปได้มากที่สุดที่จะได้รับการจัดการเมื่อรัฐแสดงบทบาทควบคู่ไปกับพลเมืองที่มีความตื่นตัว

นโยบายเศรษฐกิจมหภาคสามารถสร้างสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่สามารถจัดการกับความเหลื่อมล้ำทั้งหลายในระดับภาคส่วนและในระดับท้องถิ่น แบบแผนของการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ขยายวงกว้างและเน้นการจ้างงานนั้น เป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่มีความสำคัญอย่างมาก แต่ก็จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการกระจายทรัพยากรใหม่ ถ้าหากต้องการจัดการกับกลุ่มต่างๆ ที่ยากจนแต่เข้าถึงได้ยากที่สุด ทำนองเดียวกัน มาตรการต่างๆ ในการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นที่เป็นประชาธิปไตยจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการพิเศษซึ่งหาทางเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ ที่ถูกกีดแยกออกไป นโยบายสาธารณะสามารถดำเนินการได้ครอบคลุมมากขึ้นผ่านการกำหนดเป้าหมายของการให้บริการทางสังคมไปยังพื้นที่หรือกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการบริการเหล่านี้ รัฐบาลส่วนใหญ่ซึ่งมีพันธะที่จะต้องพิชิตรูปแบบต่างๆ ของความเหลื่อมล้ำที่ฝังรากลึกในประวัติศาสตร์นั้น ได้ใช้วิธีการดำเนินการที่ให้โอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษา การเมือง การจ้างงาน และโครงการพัฒนาต่างๆ เพื่อช่วยเตรียมความพร้อมของกระบวนการในการเปลี่ยนแปลง

นโยบายดังกล่าวเหล่านี้หลายต่อหลายครั้งไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการระดมพลังอย่างเอาจริงเอาจังของกลุ่มต่างๆ ที่ได้ถูกทำให้เป็นชายขอบ เรื่องนี้ปรากฏให้เห็นชัดเจนที่สุดเมื่อการระดมพลังดังกล่าวได้ช่วยให้ระบบซึ่งเป็นตัวแทนของความต้องการและผลประโยชน์ของกลุ่มเหล่านี้อยู่ในอำนาจได้ การระดมพลังและการกระทำร่วมยังมีความสำคัญในระดับการเมืองจุลภาพ โดยทำหน้าที่เป็นพลังถ่วงยังรั้งหน่วงได้อย่างมีพลังในการต่อต้านการใช้อำนาจตามอำเภอใจที่มีต่อพื้นฐานของการดำเนินชีวิตประจำวัน

สรุป

สังคมทั้งหลายที่มีความแตกต่างหลากหลายทางสังคมไม่จำเป็นต้องเป็นสังคมที่มีการแตกแยกกันทางสังคม แต่สังคมเหล่านี้โดยตัวมันเองแล้ว ความแตกต่างบนพื้นฐานของกลุ่มสามารถตอกย้ำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ การกีดแยก และความขัดแย้งเมื่อเผชิญกับการกีดแยกอย่างเป็นระบบ ขณะเดียวกัน มีตัวอย่างที่เพียงพอในเรื่องของความก้าวหน้าทั่วโลกที่แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงมีความเป็นไปได้

ความพยายามเหล่านี้อาจจะจำเป็นต้องถูกกำหนดกรอบของภาษาเรื่องสิทธิ วาทกรรมว่าด้วยสิทธิได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าเป็นพลังที่มีอำนาจในการระดมพลังของกลุ่มต่างๆ ที่ถูกทำให้ชายขอบในการร่วมกันแสวงหาความยุติธรรม ในบริบทที่ความเหลื่อมล้ำในมิติต่างๆ ที่ตัดข้ามกันมีความลึกซึ้ง และได้ถูกทำให้รุนแรงขึ้นในพื้นฐานการดำเนินชีวิตประจำวัน โดนมโนธรรม ศาสนา และจารีตประเพณี ที่มีมายาวนาน ภาษาเรื่องสิทธิอาจจะเป็นวิถีทางเพียงอย่างเดียวที่มีอยู่สำหรับกลุ่มต่างๆ ที่ถูกกีดแยกออกไปใช้ในการเรียกร้องความต้องการความเท่าเทียมกัน

ขณะที่การสร้างรูปแบบต่างๆ ที่ครอบคลุมพลเมืองทุกคนจำเป็นต้องมีการแปรเปลี่ยนสภาพของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและพลเมือง ก็มี

ความจำเป็นด้วยเช่นกันที่จะต้องปรับเปลี่ยนสภาพของความสัมพันธ์ระหว่างพลเมืองด้วยกันเอง ควบคู่ไปกับเรื่องของการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและนโยบายต่างๆ ความพยายามทั้งหลายในการจัดการกับเรื่องของการกีดแยกก็จำเป็นต้องทำหยา ต่อปทัสถานและการปฏิบัติทั้งหลายทั้งปวงที่ได้รับการยอมรับโดยไม่ถูกตั้งคำถามโดยที่สิ่งเหล่านี้ได้ก่อตัวเป็นวิถีคิดหลักของสังคม

สิ่งที่มีความสำคัญอีกเช่นกันก็คือการสร้าง ความสมดุลระหว่างความเท่าเทียมกันและความ แตกต่างกัน แนวทางที่มีลักษณะสากลมีความ สำคัญต่อการสร้างสำนึกเรื่องความเป็นปึกแผ่น ทางสังคมและความเป็นพลเมือง โดยเฉพาะที่มี ความสำคัญต่อกลุ่มต่างๆ ที่ถูกกีดแยกออกไป การ ครอบคลุมที่มีลักษณะสากลยังทำให้บรรดากลุ่มที่ ได้รับอภิสิทธิ์มีผลประโยชน์มากขึ้นในผลลัพธ์ของ นโยบาย ซึ่งทำให้เกิดความปรารถนามากขึ้นที่จะ เข้ามามีส่วนช่วยในการดำเนินนโยบายดังกล่าว และทำให้เกิดความเป็นไปได้ในการยื่นมือให้ความ ช่วยเหลือแก่กลุ่มต่างๆ ที่ถูกทำให้อยู่ชายขอบ ขณะ เดียวกัน ‘ความเป็นสากล’ ก็ไม่ควรนำไปใช้เพื่อ สร้างนัยของ ‘การมีรูปแบบเดียวกันเพียงรูปแบบ เดียว’ นอกจากนั้นยังมีรากฐานที่แข็งแกร่งหลายอย่าง ที่เดียวสำหรับความเป็นพหุและความหลากหลาย ภายในกรอบการดำเนินงานที่เป็นสากล

สิ่งที่มีความสำคัญก็คือการก้าวออกจากแนวทาง ทั้งหลายที่เน้นการให้การเยียวยาซึ่งจัดการกับแค่ อาการของปัญหา ไปสู่แนวทางในการปรับเปลี่ยน สภาพที่มีหลายทิศทางซึ่งจัดการกับสาเหตุต่างๆ

อันเป็นรากเหง้าของปัญหา การปรับเปลี่ยนสภาพ มีความน่าจะเป็นไปได้มากกว่าที่จะบรรลุความ สำเร็จด้วยการใช้แนวทางที่วางพื้นฐานอยู่ที่กลุ่ม ในการจัดการกับปัญหาของกลุ่ม นี่คือการเรียกร้อง ให้มีการกำหนดแนวทางซึ่งสามารถช่วยทำหยา การกลืนกินปมด้อยเข้าไปโดยไม่ยอมคลายออกมา เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในเรื่องของการกด บังคับและความเป็นปึกแผ่นที่จำเป็นต่อการทำหยา ระบบของอำนาจที่ดำรงอยู่

ประการสุดท้าย เราจำเป็นต้องทำงานเพื่อ มุ่งไปสู่สัญญาสังคมอันใหม่ซึ่งยอมรับลักษณะที่ มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นของโลกที่เราอาศัยอยู่ ปัญหาต่างๆ ของความยากจนและการกีดแยกทาง สังคมไม่ได้จำกัดอยู่ที่ตัวปัจเจกบุคคล และไม่ได้ อยู่แค่ระดับชาติอย่างเดียวในแง่ของขอบเขต แต่ ปัญหาเหล่านี้ยังเป็นผลผลิตของความเหลื่อมล้ำเชิง โครงสร้างในระดับโลก จุดเน้นใหม่ของความยั่งยืน ในวาระของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs agenda) เน้นย้ำให้เห็นถึงความเสี่ยงซึ่งทุกๆ ประเทศ จะต้องเผชิญในอนาคตบนดาวเคราะห์ดวงนี้ การให้ ความสนใจเป็นรูปธรรมในเรื่องความเหลื่อมล้ำใน หลายๆ รูปแบบ ทั้งภายในประเทศและระหว่าง ประเทศ สามารถฉีกกรอบประเทศต่างๆ ให้หันมา ให้ความสำคัญกับวาระร่วมกันนี้ในระดับโลก ระดับ ชาติ และระดับต่ำกว่าชาติ การให้ความสนใจกับ เรื่องความยั่งยืนและความยุติธรรมทางสังคมจะ เตือนให้เราสำนึกในเรื่องของการทำหยาที่เราเผชิญ ร่วมกันและเป็นการวางพื้นฐานสำหรับการร่วมมือ กันข้ามพรมแดนของชาติอย่างแท้จริงมากขึ้น ■

แปลและเรียบเรียงจาก Naila Kabeer, 'Leaving no one behind': the challenge of intersecting inequalities', 55-58, ISSC, IDS and UNESCO. 2016. World Social Science Report 2016: Challenging Inequalities: Pathways to a Just World. Paris: UNESCO.

เชิงอรรถ

* ไนลา กาเบียร์ (Naila Kabeer) (บังคลาเทศ) เป็นศาสตราจารย์ทางด้านเพศสถานะและการพัฒนาระหว่างประเทศ ที่สถาบันเพศสถานะ (Gender Institute) วิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์แห่งลอนดอน (London School of Economics and Political Science) สหราชอาณาจักร

¹ ข้อค้นพบเชิงประจักษ์ที่ได้ถูกนำมาอ้างถึงในเอกสารนี้สามารถหาได้ใน Kabeer (2010), Paz Arauco et al. (2014), Kabeer (2014) และ Duryea and Genoni (2004)

² Zar หมายถึง สกุลเงินในประเทศแอฟริกาใต้ ย่อมาจากคำว่า Zar or Rand ซึ่งสกุลหน่วย Zar จะใช้ในเวลาที่มีการแลกเปลี่ยนเงินตรา แต่ในขณะที่หน่วยนับเงินนั้นจะเป็น Rand ดังนั้นในสถาบันการเงินต่าง ๆ ที่มีการรับแลกเงินจะมีการแสดงอัตราแลกเปลี่ยนของแอฟริกาใต้เป็น Zar และเมื่อทำการแลกเปลี่ยนแล้วเงินที่ได้จะเป็นเงิน Rand เช่น $R\ 1.00 = 5\ THB$ หมายความว่า 1 แรน มีค่าเท่ากับ 5 บาทไทย โดยเงิน Rand นั้นจะมีจุดทศนิยม 2 ตำแหน่งเช่นเดียวกับของไทย คือ .00-.99 (ผู้แปลและเรียบเรียง)

เอกสารอ้างอิง

- Duryea, S. and Genoni, M. E. (2004). Ethnicity, race and gender in Latin American labour markets. M. Buvinic and J. Mazza (eds), **Social Inclusion and Economic Development in Latin America**. Washington DC, World Bank, pp. 247-60.
- Kabeer, N. (2014). Social justice and the Millennium Development Goals: the challenge of intersecting inequalities. **Equal Rights Review**, Vol. 13, pp. 91-116.
- Kabeer, N. (2010). **Can the MDGs Provide a Pathway to Social Justice? The Challenge of Intersecting Inequalities**. Brighton, UK, IDS/MDG Achievement Fund.
- Paz Arauco, V., Gazdar, H. , Hevia-Pacheco, P., Kabeer, N., Lenhardt, A., Quratulain Masood, S., Naqvi, H., Nayak, N., Norton, A., Sadana Sabharwal, N., Scalise, E., Shepherd, A., Thapa, D., Thorat, S. and Hien Tran, D. 2014. **Strengthening Social Justice to Address Intersecting Inequalities in the Post- 2015 Agenda**. London, Overseas Development Institute (ODI).

